

Ψυχολογικές Επιπτώσεις στο Προσωπικό των Επιχειρήσεων Έκτακτης Ανάγκης μετά από ένα Καταστροφικό Συμβάν

Ασπασία Καραμάνου

Πολιτικός Μηχανικός, Msc

Πολιτική Προστασία, Phd

aspasia.karamanou@patt.gov.gr

«Σε όλες τις καταστροφές, είτε αυτές προκύπτουν από τις δυνάμεις της φύσης είτε από ανθρωπογενείς παράγοντες, οι άνθρωποι που εμπλέκονται υποβάλλονται σε σοβαρές καταπονήσεις.... Είναι ζωτικής σημασίας να επισημανθεί σε όλο το προσωπικό που εμπλέκεται στην καταστροφή ότι πρέπει να έχουν μια κάποια εξοικείωση με κοινά πρότυπα αντιδράσεων σε ασυνήθιστες καταστάσεις συναισθηματικού στρες και έντασης και πρέπει επίσης να γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές της αντιμετώπισης ...» (Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρία, 1954)

Hurricane Katrina 2005

Στρες: Ορίζεται ως μια σωματική και συναισθηματική απάντηση σε καταστάσεις καταστροφών

Τυπολογία Πληγέντων

Eustress

(Θετικές αντιδράσεις)

Distress

(Ηπιες αντιδράσεις)

Dysfunction

(Σοβαρές βλάβες,
ανικανότητα)

➤ 15-25% των πληγέντων

Γνωστικές Αντιδράσεις

Προσωρινή σύγχυση -Αδυναμία συγκέντρωσης -
Μειωμένη ικανότητα επίλυσης προβλημάτων-
Αναβίωση συμβάντος- Εμμονές- Εφιάλτες

Ανικανότητα, σύγχυση, μειωμένη γνωστική
ικανότητα - Αυτοκτονικές και ανθρωποκτόνες
σκέψεις - Παρανοϊκές αυταπάτες,
παραισθήσεις - Απελπισία

Συναισθηματικές Αντιδράσεις

Φόβος, αγωνία- Μελαγχολία, θλίψη-
Ευερεθιστότητα- Θυμός- Απογοήτευση-Πένθος –
απώλεια- Άγχος-Ενοχή, ντροπή

Κρίσεις πανικού-Κατάθλιψη-Απάθεια-
Συναισθηματικό Μούδιασμα –Διαταραχή
Μετατραυματικού Στρες

Συμπεριφορικές Αντιδράσεις

Προσωρινή φοβική αποφυγή- Καταναγκασμοί-
Αποθησαυρισμός (συλλεκτισμός)- Ύπνος με
ενοχλήσεις- Διατροφικές ενοχλήσεις- Τρόμος με
το παραμικρό- Μαύρο Χιούμορ

Επίμονη αποφυγή- Μόνιμοι ψυχαναγκασμοί -
Επιθετικότητα/βίαιη συμπεριφορά-
Μοναχικότητα- Παρορμητικότητα, ανάληψη
κινδύνων- Αυτοθεραπεία με αλκόολ

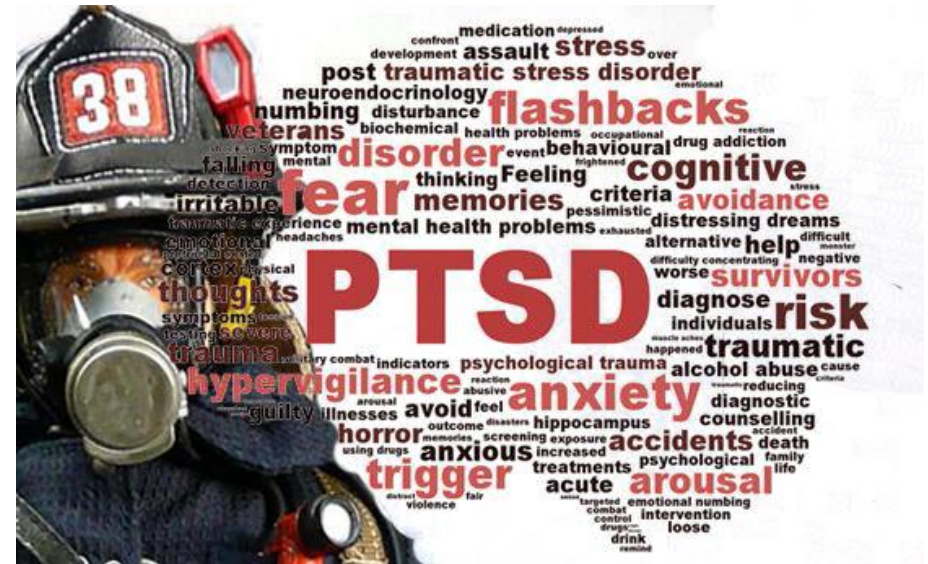
Πνευματικές Αντιδράσεις

Αμφισβήτηση της πίστης και των πράξεων του
Θεού

Άρνηση της πίστης ή υπερβολική πίστη και
προσπάθεια επιβολής στους άλλους.

- Πάροχοι υγείας
- Αστυνομικοί
- Πυροσβέστες
- Διασώστες
- Δημοσιογράφοι

DOC, I FEEL COMPLETELY BURNED OUT!

- Επαγγελματίες– Εθελοντές
- Εθελοντές που συνδέονται με κάποια οργάνωση – Αυθόρμητοι Εθελοντές

EVERYDAY
HEROES

PEOPLE'S HERO

- Άρνηση και καταστολή των συναισθημάτων
- Άμυνα και διατήρηση του ηρωικού ρόλου

Matthew McDermott / Corbis Sygma

- Βραχυπρόθεσμα προστατευτικό
- Μακροπρόθεσμα επιφέρει σοβαρά προβλήματα υγείας

- Σύγκρουση ρόλων
- Επαγγελματική Εξουθένωση
- Παράλυση

World Trade Center 2011

- Έκθεση σε στρεσογόνα και τραυματικά γεγονότα
- Ανασφαλείς συνθήκες εργασίας
- Δύσκολα και άγνωστα καθήκοντα
- Αλληλεπίδραση με πληγέντες
- Κοινωνική Υποστήριξη
- Επαγγελματική εμπειρία/κατάρτιση
- Προσωπικές απώλειες
- κτλ

Συχνότητα εμφάνισης στρεσογόνων επιπτώσεων παρόμοια με τους πληγέντες

- Υψηλό ποσοστό έκθεσής σε φρικιαστικά καθήκοντα
- Μεγαλύτερη έκθεση σε ανασφαλείς συνθήκες

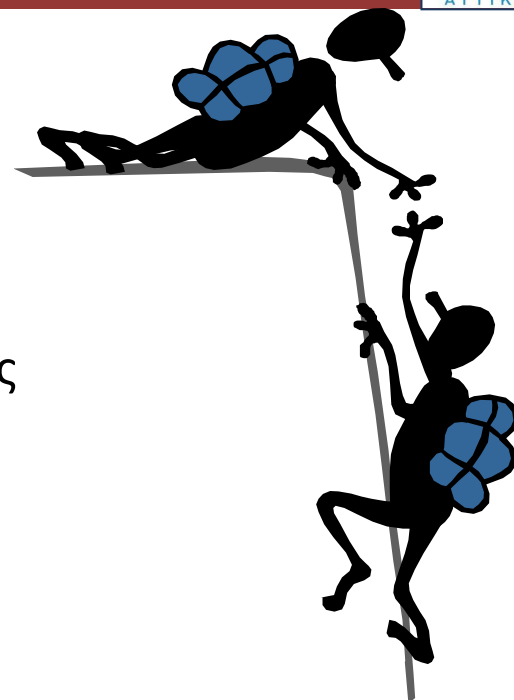
Χαμηλά επίπεδα παραπόνων σε σχέση με τους πληγέντες

- Ασφάλεια περιμέτρου της καταστροφής
- Τήρηση του νόμου και της τάξης

- Σημαντικοί πόροι, άμεσα διαθέσιμοι, αξιόπιστοι σε μεγάλο βαθμό
- Υψηλότερα επίπεδα PSTD (24,5% έως 46%)
- Η χρήση των εθελοντών δεν μπορεί να αποφθεχθεί
- Πρόκληση το ταίριασμα των εθελοντών στις επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης
- Απουσία ισχυρού κρατικού συστήματος διαχείρισης των εθελοντών

Προγνωστικοί Παράγοντες

- Καθήκοντα απαιτητικά και ανάλογα με τις ανάγκες
- Έκθεση σε τραυματικά γεγονότα
- Μεγαλύτερη πιθανότητα άρνησης και αποφυγής
- Ελλιπής εμπειρία και κατάρτιση
- Μη δομημένο δίκτυο υποστήριξης

Αεροπορικό ατύχημα: Swiss Air πτήση 111
2-9-1998 όταν έπεσε κατακόρυφα στη θάλασσα στα ανοικτά της Nova Scotia, ενώ καθ' οδόν από τη Νέα Υόρκη στη Γενεύη με 229 νεκρούς εξαιτίας φωτιάς που εξαπλώθηκε γρήγορα στο πιλοτήριο.

PTSD στο 46% των εθελοντών

Το ποσοστό των εθελοντών που εκτέθηκαν σε ανθρώπινα λείψανα άγγιζε το 71% έναντι του 17% εκείνων που δεν εκτέθηκαν άμεσα.
(Mitchell et al., 2004)

Σεισμός Τουρκίας 1999

Πάνω από 15.000 νεκροί και χιλιάδες τραυματίες

PTG στο 50% των εθελοντών – επιζώντων

Προγνωστικοί παράγοντες:
Εκπαιδευμένοι και οργανωμένοι
(Karanci et al. 2005)

Ερευνητικό Παράδειγμα (3)

Σεισμός Bam Ιράν 2003, 6.6R
Πάνω από 26.000 νεκροί και πάνω από
30.000 χιλιάδες τραυματίες

**PTSD: 5,5% στους διασώστες, 2,78%
στους πυροσβέστες και στο 34% των
ανεκπαίδευτο εθελοντικό προσωπικό
(φοιτητές από τοπικό πανεπιστήμιο)
(Hagh-Shenas et al. 2005)**

Πολύ υψηλό ποσοστό ψυχολογικών επιπτώσεων σε επαγγελματίες πυροσβέστες

Η κατάρτιση και η εμπειρία αποδείχτηκε μη επαρκής συνιστώσα στα απαιτούμενα καθήκοντα. (Paton 1994)

Σεισμός Αρμενία, 2 Δεκεμβρίου 1988
Πάνω από 50.000 νεκροί

